

MÁJ
1836

- psán na přelomu roku 1835 a 36
- lyrickoepická báseň, obsahuje dedikaci (=věnování), 4 zpěvy a 2 intermezza

Zjednodušený děj: Mladý Vilém, obávaný loupežník, se dozví, že jeho milá byla svedena (ještě dřív, než ji poznal). Zavraždí svůdce, ale netuší, že to byl jeho vlastní otec. Nyní je ve vězení a druhý den je popraven – lámán v kole. Zdrčená Jarmila se vrhá do jezera.

Reakce na vydání:

- vlna odporu, silná kritika
- v Praze Máj prodával sám Mácha

Co popuzovalo: umělecká stránka básně přehlazuje všechny ostatní stránky (hlavně výchovnou)

nepochopitelný hrdina – vrah, vězeň, individualista – probouzel spoustu otázek

první vyjádření vlastních citů, zklamání a pochybností

Máj odsoudili: J. K. Tyl, K. J. Erben

Interpretace Máje:

tragédie Viléma, který zavraždil + svedená, opuštěná Jarmila + zavražděný svůdce = tragédie tří lidí → obvinění celé společnosti, obecně lidská tragédie (začarovaný kruh)

otázka k diskuzi – Kdo je vinen?

ztotožnění autora s hrdinou – myšlenkové, explicitně vyjádřené v závěru

kategorie času – strach z posmrtného života, z nicoty

umělecké prostředky:

myšlenková hloubka – individuální vzpoura, romantický pohled na svět, obžaloba společnosti, nesouhlas s dobou

jazykové prostředky:

epiteton ornans = básnické přívlastky (*večerní máj* = májový večer)

spojování protikladných představ – *Na bílé zdě stříbrnou zář... však hluboko u věži je temno pouhé*

kupení podobně znějících slov – *lhal lásky žel*, nejčastější jsou hlásky A, L, S a K

→ působivá eufonie, opakováním podobně znějících hlásek dosahuje libozvuku

Např. cíleně zakončuje verše dvojhláskami – *Ach, zemi krásnou, zemi milovanou, kolébku mou...*

časté užívání barev – často modrá, bílá

originální oxymórony = protimluvy, např. *umřelé hvězdy cit, mrtvé milenky cit*

dynamická slovesa – výjevy z přírody hýří pohybem a napětím

báseň je psaná novočeským jambem – na konec verše Mácha klade jednoslabičné slovo